
Mage-tarm-kanalen hos alkoholavhengige

DOKTORAVHANDLINGER

TRULS HAUGE

Email: trulhaug@online.no

Gastroseksjonen

Medisinsk avdeling

Sykehuset Østfold Fredrikstad

1603 Fredrikstad

Alkohol resorberes fra magen og den øvre delen av tynntarmen. Således kan alkohol påvirke slimhinnen i denne delen av fordøyelseskanalen. Symptomer herfra i form av smerter, diaré, kvalme og blødninger er vanlig hos personer som misbruker alkohol. Hvorfor denne type plager oppstår er imidlertid noe uklart.

Hensikten med studien har vært å undersøke definerte kroniske alkoholmisbrukere raskest mulig etter innleggelse for avrusning. I tillegg til klinisk undersøkelse og sykehistorie ble pasientene gastroskopert med biopsitaking og undersøkt med pusteprobe for bakteriell overvekst. Laktosebelastning ble utført og det ble tatt en rekke blodprøver. Dette for å undersøke sammenhenger mellom mulige forandringer og et høyt alkoholinntak som i gjennomsnitt var 338 g/dag (mer enn en flaske sprit daglig). Pasienter med manifest somatisk alkoholrelatert sykdom, malnutrisjon, ulcus, blandingsmisbruk, inntak av ikke-steroid antiinflammatoriske midler og syrehemmere ble ekskludert.

Spesielt ble det fokusert på *Helicobacter pylori*, morfologiske forandringer, inklusive elektronmikroskopi, vekst av bakterier i slimhinnens mucosa, digestive (alkalisk fosfatase, gammaglutamyltransferase) og lysosomale (betaheksosaminidase) enzymer i tarmens mucosa. I tillegg er forekomsten av en rekke gastrointestinale peptidhormoner i den øvre delen av tynntarmen blitt undersøkt immunhistokjemisk. Kontrollgruppene bestod av pasienter som var henvist til undersøkelse for dyspepsi (ulcus- og reflukstype), men som bortsett fra dette var friske, og dessuten hadde et svært lavt alkoholforbruk (<40 g/uke). Kontrollpersonene hadde alle normale funn ved gastroskopi, og laboratorieprøver som s-CDT og s-GGT måtte være normale for å delta.

Det var ikke flere *H pylori*-infiserte alkoholmisbrukere enn i kontrollgruppen og sammenliknet med relevante befolkningsstudier. Endoskopisk var det lite å finne, også histologisk, men elektronmikroskopiske forandringer var hyppig, også i

kontrollgruppen med dyspepsi. Det var vesentlig mer bakterier i slimhinnen hos alkoholmisbrukere, og mengden av digestive enzymer var betydelig økt i tynntarmsslimhinnen. Undersøkelser av gastrointestinale peptidhormoner, både nerver og celler, kan tyde på en økning.

Studien er en omfattende kartlegging av en rekke parametere som tidligere ikke har vært undersøkt utførlig hos denne pasientgruppen. Til tross for lite funn ved gastroskopi var det forandringer både elektronmikroskopisk, bakteriologisk og i mengden digestive enzymer samt i gastrointestinale peptidhormoner.

Arbeidet bidrar med ytterligere kunnskap om forhold i denne delen av fordøyelseskanalen hos alkoholmisbrukere. Det reiser også flere viktige kliniske problemstillinger som eksempelvis adaptive og protektive mekanismer i slimhinnen, dessuten spørsmål om hvilken klinisk relevans bakterievekst i slimhinnen samt den type elektronmikroskopiske forandringer i tynntarmen som vi her har funnet, kan ha.

- *Avhandlingens tittel*
- The upper gastrointestinal tract in chronic alcoholics
- *Utgår fra*
- Gastroseksjonen
- Medisinsk avdeling
- Universitetssjukhuset i Lund
- og
- Medisinsk avdeling
- Centralsjukhuset i Karlstad
- og
- Gastroseksjonen
- Medisinsk avdeling
- Sykehuset Østfold Fredrikstad
- *Disputas* 11.11. 1999
- Universitetet i Lund

Publisert: 20. mars 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. juli 2026.